PARADISVS VOLVPTATIS EVERSVS,

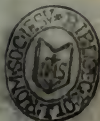
SIVE

DE CHRISTI DOMINI CRVCIATIBVS.

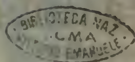
ORATIO

IO. BAPT. ANDRIANI SOC. IESV
Habita in Sacello Pontificum Vaticano

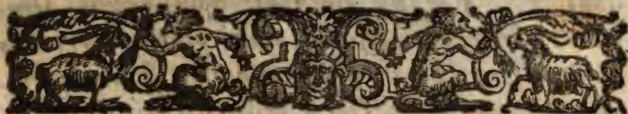
AD SS. D. N. VRBANVM VIII.
IPSO PARASCEVES DIE.







ROMÆ, Typis Hæredum Francisci Corbelletti. 1643.
SVPERIORVM PERMISSV.



EMINENTISSIMO, AC REV.MO

PRINCIPI

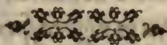
MARCO ANTONIO

S. R. E. CARD.

FRANCIOTTO

EPISCOPO LVCENSI,

ET COMITI IMPERIALI.



IO. BAPT. ANDRIANVS FEL.



RATIONEM affero, Princeps Eminentissime, *quæ prima quidem facie Paradisum præfert; sed mirum quantum horroris cælat, ac spinarum in sinu! Euersum nempe nulla non ex parte Paradisum præfert. Etenim &*

quas

quas prodiga manu ſeminauit inſoleſcentium atrocitas Hebræorum, & quas omni prorſus horrida nomine ſerere potuit aſperitas noſtra ſpinas, gerit. Illam propterea ſiſto Tibi, Cardinalis Ampliſsime, *qui noſtrũ qualemcumque præportamus horrorem, amabili poteris amænitate veſtire, ſi ſolum aſpicias. Siquidem non modò quidquid auguſto pede calcatis Roſa fit, ſed etiam quidquid oculo dominatore conſpicitis, aut Purpura contegitis regnatrice Roſam fieri iubetis, qui Roſarum inſtar explicatis adeò nobile Cardinales. Roſea quippe, an regia? poteſtate floretis quotquot Principes in purpura Vaticana regnatis. Huc ergo patrocinantem explica Purpuram Tuam, Princeps Eminentiſsime; fiet enim haud dubiè, vt* Euerſus hic Paradiſus Voluptatis, *omni penitus inhorreſcentium rigore ſpinarum vel abſcondito, vel ſublato faciliùs adeatur. Vale.*



ORA-



ORATIO.





IES hic atrato flebiliter Sole tenebrosissimus B. P. sua cunctis in nocte relegendum aperit euersum pridem fatali pluuiarum vltricium inundatione Paradisum voluptatis. Glebam enim illā terræ beatioris, quam è primitiuo terrarum omnium flore delibatam deliciarum, voluptatumque nouale feracissimum constituerat Deus, eluuionis olim fluctibus latè debacchantibus obrutam, euersamque gemit adhuc hominum genus. Quid enim? Voluptatibus, delicijsque consepultis sola nobis ad lenimentum tristitiæ superesse poterant acerba solatia lachrymarum. Hæc autem amplificata calamitatis exaggeratione repetere

Gen. 2.

Gen. 6.

Bened. Perer. in Genes. lib. 3. q. 5.

cogimur quotquot ingruentium exundatione plagarum, tormentorumque tempeſtate ſæuiſſima demerſum ingemimus Chriſtum, qui verè voluptatum omnium Paradiſus, verèque delicium erat generis humani. Totam ergo ſeriem rei paucis hoc loco retexere quis vetat? vbi vel in aſperrima ridet hyeme lachrymarum roſeus hic humanæ gloriæ Paradiſus.

Suet. in Tito cap. 1.

Et ſanè quis hortum te voluptatis non agnouit, ò ſalutis humanæ ſator amœniſsime, cum in ampla cœnatione Syonis ex te, qui vita omniũ eras velut è vitæ ligno decerptum veræ pomum vitæ, corpus tuũ, mortalibus dabas? nec vt ille, qui mendax ab initio fuit ementitã tu promiſiſti diuinitatem comedenti de ligno ſciẽtiæ; verè enim efficimur Dij quicũque veſcimur te, qui ſcientiarum dominus es, & amoris opificio tui condita diuinitate ſaginamur. O diuiniſſimum vitæ pomum! ò pomum enimuero Paradiſi, quod non tam ſapit, quam ipſum, qui Chriſtus eſt in hominum pectora Paradiſum inſerit! Feliciſſimam terræ mammam nuncupatione tenerrima nouimus appellatam viuam illã, perennemque ſcaturiginem deliciarum; qua ſalſæ maris aquæ traductæ in lacteam ita dulcedinem demigrarunt, vt terræ vagientis adhuc infantiam opportuna ſuperfuſi lactis irrigatione refecerint. Aeterni verò Patris mamillam immortale Verbum veriore dictum nomine nõ ignoramus: vtpote quod in lacteum planè poculum extillauerit hominum reficiendo generi diuinitatem ſuam. Et hæc tam prolixa ſtudia refectionis noſtræ quęſito vos, ò Iudæi, compenſabitis excidio refectoris?

Gen. 6. Mar. 14. Ioan. 14. Gen. 2. Gen. 3. 1. Reg. 2. Rup. Abb. lib. 4. in Cãt. cap. 4. Clem. Alex. 1. pæd. c. 6.

E cœnatione igitur in hortum Gethſemani Dominus venit, vt quem terræ tractum (ſi verum eſt, quod legimus (longa ridentium hortorum amœnitate nobilem; ceu Paradiſum voluptatis habebant Hebræi, ſua

Matth. 26.

illum

illum certius faceret immigratione, moràque Paradisum. At quæ terra lacte manauit in monte Syon, disruptis latè venis sanguinem fundit in villa Gethsemani. Cruentis tota distinguitur guttis particula beatissima terrarum. Num suis ita vernat in rosis? At obuersantium rigèt hyems nimis aspera tormentorum. Verius ab excitatis mœstitiæ, pauorisque nubibus imbres illi purpurei cadunt, futuræque mox eluuionis magnæ roraria veluti rudimenta prosiliunt. Neque callidus huic etiam perdendo Paradiso defuit serpens. Quis enim serpente quouis, & surda contumaciùs aspide nocentiorem fuisse Iudam neget, qui amica sapienter incantantis Venefici voce reiecta, ipsum etiam non in silentio momordit, sed in osculo cantatorem? Agrum inuenerat homo nequissimus, in quo thesauri omnes erant absconditi diuinitatis: & dum vendere debuerat omnia, quæ habebat, vt agrum illum emeret, eundem mercator pessimus vendere maluit, vt diuenditi pretio Paradisi agrum possideret de mercede iniquitatis. Agrum inquam sanguinis habuit in sepulturam peregrinorum vir ille sanguinum, ac verè dolosus, qui osculi signo, tessera scilicet hospitali sanguinem iustum tradidit in æternum exilium à Domino peregrinaturus. Qui enim integer vitæ nusquam fuerat, ex arbore suspensus, mediusque disruptus, abijt in locum suum redintegrandus nusquam. Hunc verò serpentem inter oscula blandientia proditorem ne, an perditorem? solæ poterant sequi viperæ ducem. Siquidem appellatione verissima mortalium maximus Ioannes Baptista viperarum genimina nuncupauit Hebræos. Vix ergo virulentis bracchiorum spiris obuium sibi Redemptorem strinxit perfidiosus Draco, cum in laqueos explica-

Arr. Mon in Matth. c.26. *Luc.22.* *Luc.22.* *Gen.3.* *Psal.17.* *Eccles.10.* *Matt.13.* *Coloss.2.* *Matt.13.* *Act.1.* *Matt.27.* *Psal.51.* *Matt.27.* *2.Cor.5.* *Hor.1.car. od.3* *Act.1.* *Luc.3.*

plica-

Ioan.18. plicarunt ſeſe tenaciſſimos viperæ ſequaces, & ligauerunt eum. Ah quid Paradiſum occupatis, quæ veſtris debitam moribus inferorum Lybiam viperæ tenetis? *Apoc.12.* Traxit olim cauda ſua tertiam ſtellarum partem è Paradiſo princeps ille viperarum, ac parens Draco; ipſum verò trahere Paradiſum non potuit, quãquam fortaſſe deſiderauit. Ita ne ſceleratæ licuit ſoboli deſideria facere Patris ſui? *Ioan.8.* Tu verò ſic vt Adamus in Paradiſi cuſtodia Simon dormis, *Eccl.reſpon.* quem ſuis in vineis ponendum cuſtodem Dominus deſtinauit? *Cant.1.* Neque tu Iudam vides, quomodo non dormit; feſtinat autem bonornm illud nobile ſeminarium tradere Iudæis? Itane ſomnus vbique voluptatis hortum perdit, dum vbique vigilantiſſimus Draco prodit? *Luc.22.* O qui ſolator Angele de cæli ſedibus aduolaſti, cur flammeum illũ gladium, atque verſatilem non diſtringis, *Gen.3.* quo Paradiſum à Serpentis iniuria cuſtodire cælites aſſueuere? Reſcinde quæ libertatis aſſertorem ſtringunt vincula, nexusque religantium viperarum. Angelorum nempè eſt hortum ſeruare voluptatis. At gladio ſe defendi vetat Angelico, qui nec exempto Petri gladio, *Ioan.18.* nec duodecim legionibus Angelorum cuſtodiri permittit ſe. *Matt.26.* Et interim qui venerunt de nocte latrones impactis calcibus terram illam ſanctiſsimam premunt: perinde quaſi violentorum pedum poſitione ſacrilega Paradiſi poſſeſſionem inire valeant ij, quibus, vt è Patre Diabolo procreatis, *Ioan 8.* ipſa iam in hæreditatem, ac latiſundium tartara profundiora ceſſerunt. Quo verò Paradiſum violenter occupatum abſtrahitis acerbiſsimi prædones? *Ioan.18.* In Annæ Pontificis domum? At Paradiſum domus illa non capit, quæ facta iampridem domicilium ſcelerum, ac tartarorum infame diuerſortum fuit. Nec aliunde quam

ab

ab inferis excitatam credite sceleratissimam manum, *Ioan.18.*
quæ oblatam percutienti maxillam temeritate nequis- *Thren.3.*
sima depalmauit: hoc est genas illas, areolas aroma- *Cant.5.*
tum odoratissimas barbarè deuastare non horruit. An *Ioan.18.*
ad Caipham adducetis? Scilicet vt rore hic impurissi- *Matt.26*
mo non irrigetur, sed obruatur. Cernite, quales in
hortum voluptatis amœnissimum rores cadunt: quos
videlicet è cœnoso oris insolentissimi cęlo dare sputo-
rum nimbos queunt sanniones importunissimi, quorum
in interitu subsannabit olim iniuriarum vindex ęquissi- *Prou.1.*
mus Deus. Qui de cęli vena purissima rores pluunt, & *Virg.Geor*
in mellis cęlestia dona concrescunt, syderum saliuam *4.*
specioso vocabulo nuncupatos accepimus. syderũ nem- *Plin. lib. 11.c.12.*
pe est ad mellis conficienda munera saliuare. At quam
amarulentos circumsonantium saliuarum globos eui-
brant qui tantum à syderibus discrepant obscurissimi
nebulones! Neque verò temeritati satis, ac furori da-
tum fuit. Verberatur non grandine, sed furiosa vul- *Hor.3.car. od.2.*
nerum tempestate vinea Domini Sabaoth, ac deuasta- *Isai.5.*
tur. Suspicite lacertosos illos fustuarios, qui profun- *Ioan.19.*
diùs adacto flagellorum vomere cælestem illam ter-
ram proscindunt, nullo cæteroqui ligone violandam,
aratro feriendam nullo, vtpote quæ vel inarata fru- *Ouid.met.*
ges ferebat, & bona per se dabat omnia. Ah sistite *1.*
iam tandem auidissimi sanguinis cultores. Quid su- *Psal. 128*
pra virgineum dorsum diutiùs aratis nulla non ex par-
te damnabiles aratores? Arari non debet aratro mor-
tis terra illa, quæ fertilitate planè voluntaria vitam
tulit. Et adhuc pergitis coloni crudelitatis incultissi-
mi? Producitis adhuc sulcum vestrum, in quo mor- *Ibid.*
tem seratis, certissimam demessuri segetem perditio- *Hymn.SS.*
nis? Neque enim Paradisum laureati possidere, nec *Petri, & Pauli.*
esse quondam in delicijs Paradisi poterunt, qui nefa- *Ezech.28.*
rio

rio conatu ſtudent Paradiſum perdere deliciarum omnium perditiſſimi vaſtatores. An inconſulto linguæ lapſu verbum hoc excidiſſe quiſpiam credit ? At ò quam verè delicias noſtras perditis, Paradiſumque deuaſtatis, dum eundem ſpinarum facta ſemente conſeritis, & coronatis, aratores nempe, colonique criminum planè laureati, planeque triumphales. Qui cultrice quondam vernauit innocentia Paradiſus voluptatis omni procul ab horrore ſpinarum eduxit roſas. Nec illæ aculeatam ad inferenda vulnera cohortem inſtruxerunt, donec in Adami fuit opere maledicta terra. Quis verò ad hoc vſque temporis punctum ſine ſpinis floridam, amęnamque Nazarenam illam terram non vidit ? in ſpinas autem degenerare compulit Synagoga. Ita vinea quondam electa, quæ vt vuas faceret expectabatur, Satoris optimi fruſtrata votum, quas ingrata ſeminaret, ſpinas fecit, atque adeò quæ pro nobis facta maledictum terra dicitur, coacta fuit ſpinas, ac tribulos germinare. Sed vno ſpinarum frutice ſylueſcente, non ea penitus euerſio confecta fuit, quam bonorum omnium euerſores enixè contendunt. Crux igitur, hoc eſt lignum mortis educitur, vt in ſinu vitæ conſeratur. Et verò nihil poterat aptius regionem vitæ deſtruere, niſi lignum ferale mortis. Quod vt effoſſæ terræ tenacius adhæreſcat, clauos adhibent barbari conſitores, ijſdemque ſuffigunt vitam. Ruptis inde fontibus abyſſi magnæ, apertiſque cataractis, aquæ dolorum, & ſanguinis inundant ad excidium irreparabile Paradiſi. Emicantibus vulnerum omninò quatuor venis in quatuor capita diuiditur fluuius ille, qui non tam è loco, quam è latere voluptatis egreditur ad euibratæ militis lanceæ foſſionem excitatus. Dicerem eo velut ex

Ioan. 19. *Plin. lib. 18. cap. 3.* *S. Baſil homil. 5. in hexam.* *Gen. 3.* *Iſai. 5.* *Gal. 3.* *Gen. 3.* *Ioan. 19.* *Gen. 7.* *Gen. 2.* *Ioan. 19.*

vbe.

vbere nutriendam Ecclesiam. Vere enim qui sanguinem Iesus fundit, nutritor Ecclesiæ est: nam, quæ cordis è sanguine concreta prodiuit in lucem, eodem enutrienda sanguine est, vt ijsdem, quibus illa constitit enutriatur. Sed qui lac est Ecclesiæ sanguis, euersor idem Paradisi est. Licentius enim exundantis altitudine maris occupatus, ac tempestate demersus apparet nusquam. Eo proinde sublato, cum pulchrum oculis, aspectuque delectabile supersit nihil, solis orbatus oculo videri vult orbis terrarum. Adsunt è monumentis mortui vitæ restituti, vt quam fecerunt inundantes aquæ videant vastitatem. Insolitis terra tremoribus excutitur, saxa dissiliunt, diffractis vndique rupibus comploratur. Scilicet omnia visa sunt in excidium ruere voluisse obruto Paradiso. Qui tamen obrutus cæteris, vni tibi è tanta plagarum, & sanguinis eluuione supernatauit ò bone Latro, qui vnus vel hodie vocaris in Paradisum. Vtere tu sorte tua, & aquarum multarum diluuio, impetuque distractum à nostro procul orbe Paradisum sequere. Nos enim delicijs omnibus, ac voluptatibus abdicatis, in lachrymas ibimus & querelas. Nefas quippe est voluptatibus indulgere, vbi lachrymis deplorandus omnibus est

S. Ambr. de S. Paulo.
Psal. 68.
Gen. 3.
Luc. 23.
Matt. 27.
Luc. 23.
Psal. 31.

PARADISVS VOLVPTATIS EVERSVS.

DIXI.

Imprimatur, si videbitur Reuerendiss. Patri Magistro Sacri Palatij Apost.

Io.Bapt. Alterius Episc.Camer.Vicesg.

Imprimatur.

Fr. Hyacinthus Serronius Magister, & Socius Reuerendiss. P.Fr.Michaelis Mazarini, Sacri Palatij Apostolici Magistri, Ord. Præd.

